

“Poëzie is goed, dichters zijn goed,”

Anno 2009 organiseert het Poëziecircus zo'n twintig keer per jaar een experimenteel podium voor dichters, cabaretiers, rappers en verhalenvertellers, waaronder het jaarlijkse NK Poetry Slam in Tivoli. Maar de eerste optredens van het Poëziecircus vonden plaats in De Baas aan de Lijnmarkt. Erevoorzitter Ingmar Heytze, toen nog beginnend dichter, weet er alles van.

“De eerste keer dat ik een poëzieavond organiseerde, was in het voormalige Farmaceutisch Laboratorium in Utrecht. In dat gebouw hadden kunstenaars tijdelijke ateliers ingericht: Sophie's Palace. Ze wilden graag een avond voor dichters en zo hebben we in 1995 Poëzie in Sophie georganiseerd. Het vernieuwende aan die avond was dat het allemaal een stuk sneller ging dan op de bestaande literaire avonden. De omloopsnelheid lag veel hoger. Bovendien bood het een podium aan jonge dichters.

Poëzie in Sophie pakte goed uit en ik merkte direct: dit is een leuk concept. Dus toen Sophie's Palace weer weg moest omdat het laboratorium werd gesloopt, ben ik op zoek gegaan naar een andere plek. Zo kwam ik terecht bij De Baas. Achter de bar trof ik een lieve mevrouw, die het wel een leuk idee vond. Later zijn we nog een keer gaan zitten met een kopje koffie erbij en toen was het binnen een uur beklonken. Poëzie is goed, dichters zijn goed, kleinschalig is goed: zo redeneerden de Bazers volgens mij. Net zoals ze Max Havelaar-koffie ook goed vonden. Dat dit soort avonden een gunstig

effect konden hebben op de omzet, kwam niet eens bij iemand op.

Het concept van het Poëziecircus was dat we zes dichters uitnodigden, die dan elk tien minuten mochten voordragen. Als pak 'm beet vier van die zes dichters goed waren, had je toch al een prima avond. Tim van de Ven en Vincent Kramer waren onze 'muzikale ruitenwissers': zij speelden tussen de optredens prachtig saxofoon. De entree was gratis en De Baas stelde zelfs een piepklein budgetje beschikbaar voor de treinkaartjes van de dichters.

Commercie kwam er niet aan te pas. Ook hielpen de Bazers mee met het op- en afbouwen van het podium en stonden ze achter de bar. De rest van de organisatie deed ik zelf: ik nodigde de dichters uit, plakte posters en presenteerde. Ook heb ik vaak voorgedragen. Dat lijkt raar, voordragen op je eigen avond, maar ik gebruikte die gedichten vooral als wisselgeld om de avond op tijd af te sluiten als dichters te lang waren doorgedaan. Wat voor werk ik voordroeg? Waarschijnlijk werk van vóór mijn debuut. Romantische, bitterzoete, ironische gedichten met een cabaretische inslag, waar nog veel aan

moest gebeuren. Nog niet heel goed, maar wel al met een duidelijk pointe.

Het eerste Poëziecircus moet zijn geweest op 22 juni 1996. We hadden verschillende voordrachten, afgewisseld met circusacts van Circus Savanti. Daarna is het Poëziecircus volgens mij zo'n twee jaar in De Baas gebleven. Het liep meteen. We hadden veel dichters uit Utrecht of omgeving, dus die brachten altijd veel aanhang mee. En er kwamen de nodige chicks, want die komen altijd af op dit soort avonden moet je weten. Dus er zat altijd wel tussen de dertig en zestig man. Terwijl twintig al genoeg was om het gevoel te hebben dat het vol zat. Daarom hadden we ook bewust voor De Baas gekozen: eigenlijk moet je nét iets te klein zitten.

Wie er allemaal hebben opgetreden? In ieder geval Erik Jan Harmens, Martin Fraterman, Adriaan Bontebal en Tim van der Veer. En waarschijnlijk hebben Bernhard Christiansen en Sylvia Hubers er ook wel eens gestaan. Ik deed die programmering vooral op basis van: wie ken ik toevallig die dicht, wie vind ik

kleinschalig is goed”

aardig, van wie heb ik thuis een boekje staan? Ik wilde gewoon leuke dichters, en dan vooral mensen die goed konden voordragen. Want dat was echt bon ton in die tijd: goede dichters die vreselijk stonden voor te lezen. Maar als je het niet goed kunt brengen, vond ik, moet je geen geld aannemen om je mooie gedichten om zeep te staan helpen. Dus podiumvaardigheid was absoluut een belangrijk criterium.

Ik bewaar goede herinneringen aan die avonden. Zo weet ik nog dat iemand een keer door de beslagen ruiten naar binnen stond te kijken omdat ie niet meer naar binnen kon. Dat gaf me een heel trots gevoel. De concentratie was altijd goed:

we hadden nooit last van pratende mensen of zo. Het enige probleem was dat er altijd een box kapot was of dat het mengpaneel het weer eens niet deed.

Voor mij waren die avonden de eerste stappen op het gebied van organiseren. Ook heb ik een aardig netwerk kunnen opbouwen. Want als je een jonge dichter bent en je wilt graag optreden, dan werkt het vaak zo: ik vraag jou voor mijn avondje en dan vraag jij mij. Zo help je elkaar het circuit in dat je zelf hebt gecreëerd. Ik dacht toen niet bewust: ik ga nu even een netwerk bouwen. Maar achteraf gezien heeft het wel zo gewerkt.”

Na zijn debuut in 1997 publiceerde Ingmar Heytze zeven dichtbundels, drie dagboeken en een bundel prozaminiaturen. Verder is er werk van hem te vinden in bijna elke Nederlandse poëziebloemlezing van enige betekenis.

- 1997 **De allesvrezer**
- 1999 **Sta op en wankel**
- 2000 **Aan de bruid**
- 2002 **Het ging over rozen**
- 2003 **Nietzsche schrijft een laatste vers**
- 2003 **Ik ben er voor niemand (proza)**
- 2005 **Schaduwboekhouding**
- 2008 **Elders in de wereld**
- 2009 **Utrecht voor beginners, de Domstad in 125 gedichten**